

A TULIPÁNOS ÓVODA INTEGRÁLT

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2018.

Gyomaendrőd

Tartalomjegyzék

• Törvényi megfeleltetés	4
• Bevezetés	5
• Az óvodánk adatai	6
• Az óvoda bemutatása	6
• Küldetésnyilatkozatunk	7
• Gyermekképünk	7
• Óvodaképünk	7
• Nevelési alapelveink	8
• Nevelési célkitűzéseink	9
• Az óvodai nevelés feladatai	9
• Egészséges életmód alakítása	9
• Lelki egészségvédelem	10
• Egészséges táplálkozás	10
• Mozgás	11
• Személyi higiénia	11
• A bántalmazás, erőszak megelőzése	12
• Balesetmegelőzés és elsősegélynyújtás	13
• Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	13
• A befogadás	13
• A gyermek érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelése	14
• Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	15
• Az óvodai élet tevékenységformái	16
• Játék	16
• Verselés, mesélés	19
• Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	21
• Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	22
• Mozgás	24
• A külső világ tevékeny megismerése	25
• A környezet téri-formai-mennyiségi megismerése	27
• Munka jellegű tevékenységek	27

• A tevékenységben megvalósuló tanulás	29
• Az óvodai élet megszervezése	30
• A nevelés személyi feltételei	30
• Alapkategóriák a gyermekek nevelésében	31
• Alkalmazotti közösség	31
• A nevelés tárgyi feltételei	31
• Az óvodai gyermekcsoportok szervezésének elvei	31
• A napi- és hetirend kialakításának elvei	31
• Napirend	32
• A gyermekek megismerését és fejlesztését szolgáló dokumentumok	32
• Az óvoda kapcsolatrendszere	33
• Az óvoda gyermekvédelmi feladatai, szociális hátrányok enyhítése	34
• Gyermekvédelmi feladatok	34
• Szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések, óvodai fejlesztő program	35
• Különleges bánásmódot igénylő hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek	36
• Különleges bánásmódot igénylő gyermekek, SNI	37
• Az integrált nevelés során elvárt eredmény	38
• Az 1- es típusú diabétesszel élő gyermek gondozása	38
• 1. sz. melléklet: eszközjegyzék	39
• 2. sz. melléklet: Érvényességi nyilatkozat	44
• Legitimációs záradék	45

Törvényi megfeleltetés

Alaptörvény

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)

Törvények

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény
- A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény
- A nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény
- A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
- A fogyasztóvédelemről szóló 1997. évi CLV. törvény

Rendeletek

- 363/2012.(XII.17.) Kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 31.) Korm. rendelet
- A pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet
- A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: R.)
- A tankönyvvé, a pedagógus-kézikönyvvé nyilvánítás, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 17/2014. (III. 12.) EMMI rendelet
- A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet
- A kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet
- A két tanítási nyelvű iskolai oktatás irányelveinek kiadásáról szóló 4/2013. (I. 11.) EMMI rendelet
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet
- A nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról szóló 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet
- A tanév rendjéről szóló mindenkori miniszteri rendelet

Bevezetés

Az integráció egy folyamat, melyben a sajátos nevelési igényű és ép gyermekek együtt vesznek részt az óvodai nevelésben. Az integrált nevelés ennek a folyamatnak a megvalósítása.

A nevelés, a fejlesztés feltételeit a köznevelési törvény és az ahhoz kapcsolódó jogszabályok határozzák meg.

A fogyatékoság a gyermekek között fennálló különbségek olyan formája, amely a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, a szokásostól eltérő eljárások alkalmazását és kiegészítő pedagógiai szolgáltatások igénybevételét teszik szükségessé.

A különleges gondozási igény a gyermek életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulása, ami sajátos fejlesztő, korrekciós, rehabilitációs, rehabilitációs és terápiás célú pedagógiai eljárások, és szervezeti megoldások alkalmazását teszi szükségessé.

**" Nem az a fontos, hogy a gyermek milyen tudással érkezik,
hanem, hogy milyen tudással megy el."**

Az óvodánk adatai

Az óvoda neve, címe:

Tulipános Óvoda
5502 Gyomaendrőd
Polyákhalmi út 1.
66/ 280 – 014

tulipanosovi1999@gmail.com

Az óvoda fenntartója:

Tulipános Óvodai Oktató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

Intézményvezető:

Giricz Ilona

A programot benyújtja az óvoda vezetője.

A pedagógiai programot meghatározza, hogy az ép és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált óvodai nevelésénél figyelembe kell venni:

2011. évi CXCV, tv. a nemzeti köznevelésről, a 2/2005. (III.1) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve, a 17/2013. (III.1) EMMI rendelet a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve, a 363/2012. (XII. 17) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.

Az óvoda bemutatása

A Tulipános Óvoda Gyomaendrőd egyetlen külterületi óvodája. Vonzáskörzetünk az 5 km - en belüli tanyák és az óvoda közvetlen környéke, de fogadunk gyermeket a város egész területéről. A lakosság összetételét tekintve ez a leghátrányosabb helyzetű településrész.

Az óvoda 40 férőhelyes. Az épület hatalmas udvar veszi körül, fával, cserjével, füves területtel. Az épület megközelítése akadálymentes. A gyermekek mozgásfejlődését egyensúlyfejlesztők, kapaszkodók teszik lehetővé.

Az épületben tornaszobát alakítottunk ki a gyermekek mozgásfejlesztése érdekében, ahol fejlettségüknek megfelelően vesznek részt a foglalkozásokon.

Az óvoda területellátó szerepe miatt fogadja a sajátos nevelési igényű gyermekeket, tárgyi feltételeinket ennek megfelelően alakítjuk.

Tapasztaljuk, hogy az óvodába bekerülő mentálisan retardált gyermekek olyan fokban sérültek, hogy fejlesztésüket az óvodapedagógus egyedül már nem tudja felvállalni. Mindazok a próbálkozások, amelyek speciális gyermekcsoportok létrehozását célozzák (gyógypedagógiai óvodák) jelentőségük elvitathatatlan, de magukban hordozzák az elszigetelődést. A gyermek fejlődik, de egyre messzebb kerül az egészséges világtól, s ugyanakkor az ép gyermekek sem tanulják meg a másság elfogadását.

Óvodánk ezt a szakadékot kívánja áthidalni az ép és a különleges gondozást igénylő gyermekek integrált óvodai nevelésével. Ennek gyakorlati feltételeit kell biztosítani. Hosszútávon mindez közelebb visz az egészségkárosodott gyermekek társadalomba való integrálásához, szemben az egyéni tragédiákat megsokszorozó kirekesztettséggel.

A Tulipános Óvoda Integrált Pedagógiai Programja segítséget ad és megtanítja azt elfogadni a másságot.

Hátrányos, veszélyeztetett környezetből kikerült gyermekek is látogatják óvodánkat. Az egyéni bánásmód, a családgondozás, a differenciált nevelés eredményesen működik óvodánkban.

Az intézmény feladata

Óvodai:

- fél- és egész napos óvodában az óvodáskorú gyermekek nevelése
- a gyermekek étkeztetésének biztosítása
- sajátos nevelési igényű gyerekek integrált nevelése, oktatása
- férőhely: 40

KÜLDETÉSNYILATKOZATUNK

A Tulipános Óvoda nevelői - elkötelezettek vagyunk a folyamatos megújulás, az új kihívások felé. Pedagógiai nevelőmunkánk célja, maradandó élmények biztosításával, a közösségi és egyéni életben különös jelentőségű emberi értékek magalapozása, a testi-lelki-szociális összhang megteremtése, mely reményeink szerint gyermekeink kiteljesedéséhez, harmonikus személyiségfejlődéséhez, jövőjéhez vezet.

GYERMEKKÉPÜNK

Nevelőmunkánk középpontja a gyermek és annak mindenekfelett álló érdeke - életkori és egyéni sajátosságainak, érésének és fejlettségének figyelembe vételével.

- A közvetlen környezetében jól tájékozódó, arról elemi ismeretekkel rendelkező, azt szerető, védő, szépítő,
- vidám, barátságos, empatikus, segítőkész,
- önmagát, másokat és a másságot elfogadó,
- testileg-lelkileg kiegyensúlyozott, egészséges,
- érdeklődő, önálló véleménnyel is rendelkező,
- természetes kíváncsisággal, tudás- és alkotásvágygal, alkotóképességgel bíró
- formálódó kötelességtudattal rendelkező, ösztönözhető, nevelhető gyermek.

ÓVODAKÉPÜNK

Intézményünkben a nevelőmunka az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épülő, a nevelőtestület által elfogadott, az óvodavezető és a fenntartó által jóváhagyott pedagógiai program alapján folyik.

Óvodánk olyan hely, ahol a gyermekeket elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom veszi körül és ahol a gondozásnak kiemelt szerepe és jelentősége van.

Együttműködésre épülő, gondoskodó, esztétikus és higiénikus környezetben - gazdag tevékenységrendszerben neveljük a gyermekeket a játék elsődleges szerepének biztosításával. Az óvodában dolgozó szakemberek - közös értékrenden alapuló - követésre érdemes erkölcsi mintát adva kulcs-szereplői a mindennapoknak elfogadó, segítő, támogató magatartásukkal.

Az egyenlő feltételek biztosítása során, a differenciált fejlesztésre, a képességek sokoldalú kibontakoztatására, az integrált nevelésre, a kiemelt bánásmódot igénylő gyermekek

szükségeinek kielégítésére, a különbözőségek elfogadására törekszünk, tiszteletben tartva az eltérő kulturális különbséget, identitást.

Gondoskodunk a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről, a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról.

A pedagógiai munka folyamatos fejlesztésével, a szülőkkel együttműködve biztosítjuk a nevelést, a személyiségfejlesztést, az iskolai életmódra felkészítést, az iskolába lépéshez szükséges kompetenciák elsajátíttatását, a tehetséggondozást. Az iskolával szorosan együttműködve törekszünk az óvoda - iskola átmenet megkönnyítésére.

A pedagógiai szakszolgálattal együttműködve gondoskodunk a tanulási nehézség veszélyeztetett és a sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséről, fejlesztéséről.

Helyi programunk kialakítása során figyelembe vettük az óvodába járó gyermekek családi hátterének jellemzőit, az óvodával szembeni - pedagógiailag elfogadható – szülői igényeket. a nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését.

Ahány gyermek, annyi személyiség - elvének figyelembe vételével tervszerű, tudatos, következetes nevelőmunka, az óvodások fejlődéséhez és neveléséhez szükséges optimális feltételek megteremtése, az életkornak megfelelő terhelés biztosítása.

Mindezek eredményeként a gyermekek felszabadultan tevékenykednek, szeretnek óvodába járni, megvalósul testi-lelki kiteljesedésük. Szüleikkel való bizalmas kapcsolatunk kialakulásához a gyermekek boldogságán, az óvodához való szoros kötődésen keresztül vezet az út, valóra válik a családdal-együtt nevelés.

NEVELÉSI ALAPELVEINK

- A gyermek mindenekfelett álló érdekeinek és egyedi személyiségének tiszteletben tartása, elfogadása, befogadása.
- Esélyegyenlőség biztosítása a nevelési folyamat egészében
- A gyermek alapszükséglete az érzelmi biztonság, a szeretetteljes nevelés, az érzélemvezérelt megismerés, az élmény fonalán haladó gondolkodás.
- A gyermek kíváncsiságából, felfedezési vágyából kiinduló cselekvéses tanulás biztosítja a gyermek kompetenciáinak fejlődését, a személyiség szabad kibontakozását a kultúraátadás folyamatában.
- Az óvodapedagógus eszköztárában mindig megtalálható olyan eszköz, mellyel élményt tud nyújtani a gyermekeknek.
- A gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak és egyéni képességeinek megfelelő, ill. ahhoz illeszkedő eszközök, módszerek által történő támasznyújtás az egészséges fejlődés, a hátránycsökkentés és tehetséggondozás egyik legfontosabb eleme.
- Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze a játék. A játékszabadság tiszteletben tartása, lehetőségeinek biztosítása.
- Példamutatás, érték közvetítő és mintaszerű viselkedéskultúra, közös tevékenykedés.
- A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, ezért fontosnak tartjuk az óvoda – család szoros együttműködését, kölcsönös kapcsolattartását.

NEVELÉSI CÉLKITŰZÉSEINK

Cél

- Az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése, a hátrányok kiegyenlítése az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is).
- A gyermekek képességeiből kiindulva, azok bővítése, elmélyítése, formálása és magasabb szintre emelése.

Sajátos célkitűzések

- Az eddigi gyakorlat újra értelmezése – innováció a felfedezés és alkotás útján.

AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

- Egészséges életmód alakítása
- Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életre nevelés, az egészség megtartására, megerősítésére történő felkészítés. A 3-7 éves korosztályra jellemző fiziológiai, életkori sajátosságokat figyelembe véve tervezzük a gondozási tevékenységeket, a mozgásigény kielégítésének feltételeit, az egészség védelmét. Az egészség fejlesztő tevékenység során az egészségi állapot pozitív irányú változása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az egészséges életmód, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak megalapozása.
- Mozgásigény kielégítése, és a testi képességek fejlesztése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- A környezet védelméhez kapcsolódó szokások kialakítása.

Az egészségfejlesztés területe

- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- személyi higiéné
- a bántalmazás, erőszak megelőzése
- baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás.

Cél

- Egészséges táplálkozási szokások megismerése.
- Edzett, egészséges gyermekek nevelése.
- Testi-lelki egészség megőrzésének, védelmének megalapozása.
- Környezettudatos magatartás kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Saját egészségünkhöz való pozitív viszony kiépítése, az életviteli szokások (higiéné, étkezés, öltözködés, mozgás, betegségmegelőzés) megalapozása, gyakorlása, hogy minden gyermek érezze és tudja; az egészség az élet, a létezés öröme, a boldogság lehetősége.
- Játékos, cselekedtető tevékenységekkel az egészségvédő magatartás kialakítása.
- Aktivizálás a mozgásos életmódra, változatos tevékenységek felkínálásával
- Minél többféle egészséges élelmiszer megismertetése, megkedveltetése.
- A gyermekek mozgásigényének kielégítése.
- A gyermekek testi-lelki egészségének gondozása, személyes példamutatással.
- Gyermekbalesetek megelőzése.
- Az egységes, következetes gyakoroltatás, fokozatos bővítés.
- Több terület és tevékenység harmonikus összehangolása.
- Tevékeny együttműködés a szülőkkel.

Területei

- Testmozgás, mindennapos testnevelés.
- Testi-lelki egészség fejlesztése.
- Egészséges táplálkozás, személyi higiéné.
- Baleset-megelőzés.

Lelki egészségvédelem

Az óvoda, jelentős hatással bíró mentálhigiénés intézmény, mert gyermek – szülő – nevelő napi kapcsolatban van, valamint azért is, mert a gyermekkor fogékony éveit rendkívül alkalmasak a személyiség formálására.

A mentálhigiénés szemléletű pedagógus időben és pontosan felismeri a problémát, ami mentális zavart okozhat, alkalmas a problémák felismerésére, elemzésére, konfliktushelyzetek megoldására, előítélet-mentesen a családokkal való együttműködésre.

A legkülönbözőbb történetekben, problémákban segítik őt ismeretei, készségei, képességei, mindezekkel hozzáértően tud segítségre lenni a gyermeknek, szülőnek.

Egészséges táplálkozás

Az óvodásgyermek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazását szolgálja. Az óvodásgyermek az ébrenlétének háromnegyed részét az óvodában tölti, ahol az óvodapedagógusok a gyermek testi-szellemi fejlődésének feltételeit igyekeznek biztosítani. A fejlődés alapfeltételei között kiemelt jelentőségű a gyermek egészséges táplálása. Az óvodai étkeztetés napjainkban - minden igyekezet ellenére - sem tudja az egészséges táplálkozás minden követelményét teljesíteni. A teljesítés nemcsak anyagiakon, de szemléleten, óvodapedagógusi leleményességen, és a szülők segítő együttműködésén (a kiegészítő táplálkozáson) is múlik.

Az óvoda és a pedagógus feladatai a helyzet javításáért

- Megkedvelteti az ízeket, intenzív rágásra ösztönöz, folyamatosan folyadékot biztosít. Életkoruknak, fejlettségüknek megfelelően kanál, villa és kés helyes használatával ismerteti meg a gyerekeket. Fokozottan ügyel a táplálék érzékeny gyermekek diétájára.

- A szülők folyamatosan hozhatnak be friss zöldséget, gyümölcsöt az óvodába.
- Tanácsot adnak, hogy az óvodai étrendet otthon milyen ételféleségekkel egészítsék ki.
- Óvodai napirend keretében ismertetik meg az óvodapedagógusok a gyermekeket új ízekkel, addig ismeretlen étel-és italféleségekkel. Az étkezést örömtelivé teszik, jó hangulatot teremtenek az ételek elfogyasztásához.
- Az egészséges táplálkozás egészségre gyakorolt hatásai adnak alapot a foglalkozásoknak. Így a gyerekek őszi piacot, zöldséges üzletet, kerteket látogatnak meg. Ismerkednek gyümölcsökkel, zöldségfélékkel. Minden érzékszervet megmozgatnak a tapasztalatszerzés során, mindezeket versekkel, mondókákkal, mesékkel, körjátékokkal kísérve teszik még vonzóvá a gyermekek részére az óvó nénik.
- Beszélgetnek a tej fontosságáról miért is fontos az emberi szervezet számára, kiemelve a csontok, és a fogak egészségét.

MOZGÁS

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásigény kielégítése és testi képességek fejlesztéséért

- Változatos napi és heti rendszerben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését.
- Minden nap szervez mozgástevékenységet (tornaszobában vagy udvaron).
- Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást vezet.
- Edzési lehetőséget a testnevelés, környezet, levegő, nap kihasználásával biztosítja. Megtervezi a helyet, időt, és a közegekben való mozgást fokozatos terheléssel, figyelembe véve a korosztályok életkori sajátosságait.
- Időjárástól függően (köd, -10 fok, eső, viharos szél esetén nem) napi 1-3 órát levegő és napfény edzést biztosít a fokozatosságot betartva. A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi.

Személyi higiéné

Óvodapedagógus feladatai

Tisztálkodás

A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére. Tisztálkodási folyamatot megismerteti: helyes sorrendiséggel és technikával, egészségügyi szokásokkal. A tisztaság alapvető fontosságának, a betegség megelőzés és fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel tudatosítja a gyermekekben. Ezen belül a test tisztántartásán értjük a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását, a ruházat higiénéjé a mosás, tárolás feladatait is tartalmazza, illetve a közvetlen környezetünk tisztántartására is hangsúlyt fektet. A megvalósításban fejlettség szerinti segítséget nyújt. Fokozatosan kialakítja az önállóságot.

Öltözködés

Elegendő időt és szükséges segítséget biztosít az öltözködésben és a ruházat elhelyezésében a saját polcán. A megfelelő viselet kiválasztásában összefüggéseket tár fel a gyermekekkel az időjárás és tevékenységek között. Fokozatosan kialakítja az önállóságot. A szülőkkel való kapcsolattartás során a megfelelő mennyiségű és minőségű ruházat és cipő biztosítására javaslatot tesz.

Pihenés

Ebéd után a csoport szükségleteinek megfelelően nyugodt pihenés feltételeit biztosítja, ellenőrzi a terem szellőztetését, az ágyak megfelelő elhelyezését (a lehető legnagyobb távolságban). A gyermekek elalvását segíti biztonságot adó szokásrendszerrel, pl. mesével, énekkel, zenehallgatással, testi közelséggel, puha tárgyakkal. Az ágyneműről és annak tisztításáról a szülő gondoskodik, ez általában két hetente történik.

Egészséges tiszta biztonságos környezet megteremtése higiénias szabályok kialakítása

Az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet. Ennek érdekében a dajkák munkájához tartozik a portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés a higiénias szabályok betartatása a gyermekkel. A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Különösen az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, biztonságos közlekedés szabályaira, kirándulásra szülői segítséget kérhet. A gyermekek szükséglete szerint (szülők bevonásával) speciális szakemberek bevonásáról gondoskodik (védőnő, orvos, szakszolgálat segítségével). A Pedagógiai Szakszolgálat logopédusával konzultál, aki hetente kétszer tart foglalkozásokat az intézményben. A nevelési év elején a logopédus felméri a beszédhibás gyermekeket, s az órarendjében a fejlesztő foglalkozásokat megtervezi. A Szakértői Bizottság pszichológusával, egyéb szakemberével kapcsolatot tart, aki évi rendszerességgel megvizsgálja a fejlődésben akadályoztatott gyermekeket, javaslatot ad az egyénibánásmódra és a fejlesztésre, valamint speciális pszichológiai terápiára fogadja őket. Az óvodapedagógus a javaslatokat beépíti az egyéni fejlesztő munkába.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

Azóvodapedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, nevelése, tanítása. Ezzel összefüggésben kötelessége, hogy közre működjön a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek, tanuló fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

- Az óvoda ellátja a tehetségkutatással és tehetséggondozással, a korai tanulási, beilleszkedési nehézségek korrekciójával, a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatásával, valamint a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatokat; felderíti a gyermekek fejlődését veszélyeztető okokat, és pedagógiai eszközökkel törekszik a káros hatások megelőzésére, illetőleg ellensúlyozására. Szükség esetén a gyermek érdekében intézkedést kezdeményez. A gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátását a gyermekjóléti szolgálat segíti.
- A nevelési intézmény közreműködik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal. Ha a nevelési intézmény a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Alapelvek

Fontos, hogy rájöjjenek az óvodások; egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengeteg baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne. A gyerekek megismerkednek a vészhelyzetek, vagy balesetek során elvégzendő legfontosabb teendőikkel, illetve ezek közül is azzal, amit ők el is tudnak végezni. Ide tartozik a segítségkérés (felnőtt értesítése), a beteggel való kapcsolatteremtés és a könnyebb sérülések ellátása. A gyerekek megtanulják, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magával, illetve mire érdemes odafigyelniük a balesetek megelőzése érdekében. Módszere a szerepjáték, mesélés, bábozás, könyv és képolvasás, társasjátékok, beszélgetés. A gyermekekkel az óvodai nevelési év kezdetén, valamint szükség szerint, a foglalkozás, kirándulás előtt ismertetni kell a védő-óvó előírásokat.

A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően kell ismertetni. Az ismertetés ténye a csoportnaplóban kerül dokumentálásra. Az óvoda házirendjében vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az óvodában való tartózkodás során meg kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre. Elsősegély doboz a kazánházban található. Az óvoda berendezése, eszközeinek állapota folyamatosan ellenőrzésre kerül, ez az udvari eszközök esetében szakértői felülvizsgálattal egészül ki.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Kulturáltan étkezik
- Helyesen használja az evőeszközöket
- Helyesen, megfelelő sorrendben öltözködik, vetkőzik, ruháját helyére rakja
- Szívesen kezdeményez mozgásos játékokat, szívesen vesz részt benne
- Az egészségfejlesztés szempontjait, alapjait ismeri
- Az alapvető testápolási szokásokat elsajátítja.
- Az önkiszolgálás természetessé válik, a gyermek önállósodik.
- Felismeri a környezetében a baleseti forrásokat és képes elkerülni azokat.
- Környezetében igyekszik rendet tartani, kialakul a környezet védelmének igénye.

ÉRZELMI, ERKÖLCSI és az ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

A befogadás

Olyan módszerek eljárások alkalmazása, amelyek megkönnyítik a gyerekek alkalmazkodását a megváltozott körülményekhez, és megkönnyíti a szülőktől való elválást.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek érzelmi biztonságának kialakítása, folyamatos befogadás.
- Az óvodapedagógusok és szülők kapcsolatának kiépítése, az óvodapedagógus és gyermek érzelmi kapcsolatának megalapozása.
- Az első szülői értekezlet keretében az óvoda napi életéről tájékoztatást ad a szülőknek. Bemutatja az óvodai nevelés törekvéseit.

- Megbeszéli az óvodakezdés ütemezését, ismerteti, hogy kit, mely napokon hoznak be először az óvodába. Megbeszéli az átadás, búcsúzás körülményeit is. Ezzel a szülők előkészítő munkáját támogatja.
- A csoportvezetők készülnek az új gyermekek fogadására: a csoportszobák berendezése, dekorálása, játékok előkészítése, óvodai jelek elkészítése, a környezeti feltételek biztosítása.

Az „szülős beszoktatás” során a gyermek eddigi fejlődési jellemzőit megismeri, a szülő tájékoztatása alapján. Az elválást megkönnyíti azzal, hogy addig itt maradhat a biztonságot nyújtó hozzátartozó, amíg a körülmények ezt igénylik. Kooperatív magatartással a gyermekek beilleszkedő-, és alkalmazkodó készségét erősíti. Az egyes gyermekek szokásainak alakításával, érzelmi kötődéseknek segítségével a meghitt kapcsolatok kiépítésére törekszik.

A gyermekek érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelése

Cél

- Derűs, vidám, élményekben gazdag, szeretetteljes érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott óvodai légkör és kapcsolatrendszer alakulása, amelyben a gyermekek jól érzik magukat, és lehetővé válik pozitív tulajdonságaik minél teljesebb kibontakozása
- A gyermekek biztonságérzetének megalapozása, az önbizalom erősítése és a szocializáció elősegítése.
- Társakhoz, felnőttekhez való kötődés elősegítése.
- A nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való ragaszkodás elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek közötti kapcsolatrendszer bővítése, társas szükségleteik kielégítése.
- A szociális érzékenység fejlesztése.
- Az erkölcsi és akarat tulajdonságok alakítása.
- Fontos szerepet tulajdonít mintaadó személyiségének és irányító tevékenységének. A közte és a gyerekek között létrejövő érzelmi kötődésre építve saját maga modell értékével hat és teremti meg a feltételeket a gyermekek között kialakuló őszinte, biztonságos, toleráns egymás mellett éléshez.
- Kialakítja a társaikkal való együttjátszás, egymáshoz való alkalmazkodás normáit. A gyermekeket a különbözőségek elfogadására és tiszteletére neveli. Az együttjátzó barátok és kisebb csoportok között segíti az együttműködést. Együtt örül a közös óvodai eseményeknek, ünnepléseknek. A társas együttélés szokásait, szabályait fokozatosan megismerteti.
- Az én tudat alakulását és az én érvényesítő törekvést segíti. A gyermek önmagához való viszonyát, énképét, önismeretét, önértékelését, önirányító képességét fejleszti. A társak elfogadását, a társas viselkedés megtapasztalását, a kulturált érintkezési formák megismertetését, gyakoroltatja.
- Kialakítja a gyermekek pozitív érzelmi viszonyulását az óvónő által közvetített szabályokhoz, értékekhez és a fejlesztő tevékenységekhez.
- A gyermekek erkölcsi tulajdonságát fejleszti a nevelési helyzetek tudatos kihasználásával, az óvodai élet helyes szervezésével. Udvariasság, önzetlenség

tulajdonságát alakítja a felnőttek mintaadásával, a természetes élethelyzetek tudatos felhasználásával.

- A gyermekek akaratát fejleszti a pozitív erkölcsi érzelmek kialakításával, a szabálytudat erősítésével, a játéktevékenység és versenyjátékok során, a különböző feladathelyzetekben, a munka jellegű tevékenységekben.
- A változatos, érdekes és játékos feladatok végzése közben önállóságot, önfegyelmet, önbizalmat, önbecsülést fejleszt. A kitartást, pontosságot, feladattudatot, szabálytudatot, önértékelést alakítja. A társas együttélés szabályait, szokásait gyakoroltatja a csoport fejlettségi szintjén.
- Szükség esetén speciális szakemberek bevonását kezdeményezi (pl. nehezen szocializálható, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek).
- Megismerteti a gyermekekkel a lakóhely szűkebb és tágabb környezetét.

Gyermekeink várható érzelmi, erkölcsi tulajdonságai óvodáskor végére

- Jól érzi magát az óvodában csoporttársaival, a csoportban dolgozó felnőttekkel.
- Elfogadja és tiszteli a gyermekek különbözőségeit.
- A csoport kialakult szokásrendszerét betartja
- Önbizalma megfelelő
- Feladat és szabálytudata kialakult
- Konfliktushelyzetben társaival egyezkedik
- Az udvariassági formák betartásával kommunikál
- Képes indulatai kezelésére
- A körülvevő természeti és társadalmi környezetet tiszteletben tartja, szereti, védi, szülőföldjéhez kötődik.
- Észreveszi és rácsodálkozik a szépre. Gyönyörködte egy szép virág, egy kellemes dallam vagy egy dallamos vers ritmusa is.
- Képes a felnőttekkel és kortársaival aktívan, eredményesen együttműködni. A közösen kialakított, a csoportban szokásos szabályokhoz alkalmazkodva.

Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Az anyanyelvi, kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósításának minden mozzanatában.
- Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.
- Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - helyes mintaadással - az óvodai nevelő tevékenység egészében kiemelt jelentőségű.
- Az embert a beszéd kapcsolja a többi emberhez, és a beszédben tudja megérteni a külvilágot.
- Mozgás, beszéd és gondolkodás egymással szoros kölcsönhatásban fejlődik. A nem megfelelő mozgásfejlődés gátolja a beszédfejlődést, a beszédfejlődés meglassúbbodása visszaveti fejlődésében a gondolkodást.

Cél

- Az anyanyelvi nevelés és kommunikáció integrált alkalmazása minden fejlesztési területen.
- Nyitott, magabiztos, jól kommunikáló gyermekek nevelése.
- Értelmi képességek és kreativitás fejlesztése.

- Tiszta érthető beszéd és aktív szókincs kialakítása.
- Beszédkedv felkeltése, megfelelő beszédtempó kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az óvoda minden dolgozójának követésre méltó személyes példája szolgáljon mintaként.
- Az anyanyelvi nevelés és kommunikáció integrált alkalmazása minden fejlesztési területen.
- A meglévő élettani beszédhibák enyhítése érdekében a hallásérzékelés és hallásészlelés fejlesztése és a beszédizmok erősítése.
- Beszédszlelés, beszédértés, akusztikus-verbális emlékezet fejlesztése.
- A beszédkedv felkeltése, a szókincs gyarapítása, a helyes mondatalkotásra és folyamatos beszédre nevelés.
- A helyes kiejtésre szoktatás
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzésben és a korrekcióban.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Az egészségesen fejlődő gyermek

- Érthetően, folyamatosan kommunikál.
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni.
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Képes a nonverbális jelzések megértésére.
- Felismeri és megfogalmazza az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket.
- Képes a figyelemösszpontosításra.
- Cselekvő szemléletes és képi gondolkodása mellett kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek számára a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység. A gyermek tapasztalatait, élményeit játssza el sajátos, gyakran átalakított formában. A játékban formálódnak a gyermek készségei, képességei, fejlődik teljes személyiségük.

Cél

- A gyermek egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása az intellektuális, a mozgásos és a társas kapcsolatokon keresztül, melyben érvényesül a gyermek szabadsága, önállósága.
- Az örömteli játék adta lehetőségek kiaknázásával a gyermek teljes személyiség fejlődésének, pszichikumának, kreativitásának és a differenciált képesség fejlesztésének megvalósulása
- A gyermek sokoldalú, harmonikus személyiségének fejlesztése

Feladat

- A nap folyamán a feltételek biztosítása (idő, hely, eszközök, légkör)
- Változatos lehetőségek biztosítása a mozgásigény és aktivitás kielégítésére.
- A korosztályokban megjelenő játékfajták tartalmának gazdagítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- A játéktémákat és azok tartalmát, a csoport összetételét és életkori arányait figyelembe véve alakítja ki a teremben az állandó és ideiglenes játszóhelyeket.
- A mozgásos és a nyugalmasabb játékok számára egyaránt biztosítja a játék tartalmának megfelelő teret és „kuckókat”, hogy a játszó csoportok igényeik szerint elkülönülhessenek.
- A csoportok összetételéhez és igényeihez mérten lehetőséget teremt a tartalmas és fejlesztő játékeszközök használatára.
- Tapintatos, elfogadó nevelési stílusával megteremti a vidám, nyugodt, derűs, családi, felszabadult hangulatot és jól működő szokásrendszert alakít ki.
- Felhasználja a gyermek óvodán kívüli, otthonról hozott tapasztalatát és élményét, a játék tartalmi gazdagítása érdekében.
- Figyelemmel kíséri, kik játszanak együtt, milyen irányba halad a játék, hogyan viselkednek közben a gyermekek.
- Tiszteletben tartja az önállóságot, csak akkor avatkozik bele, amikor rossz irányt vesz a tevékenység, pl.: durvaság.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Játéka elmélyült, kitartó, a gyakorló játék szintjéről a szerepjáték szintjére fejlődik.
- Képes szerepvállalásra.
- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- Játzócsoporthoz tartós kapcsolatok alakulnak ki.
- Képes elfogadni játszótársai elgondolásait.
- Játékeszközökre vigyáz.
- Képes játékot közösen tervezni, kiválasztani.

A természetes gyermeki megnyilvánulások sorában a két legfontosabb, a játék és a mozgás látszik óriási dominanciával uralni a gyermek kisgyermekkorú fejlődését. A gyermek 0-8 éves élettörténete egy egységes fejlődési láncolat, ahol a fejlődés folyamatossága jól követhető. Akorai fejlődési tényezők nagymértékben meghatározzák az idegrendszer számos működési sajátosságát, amelyek a későbbiekben nemcsak a korai tanulás, hanem a szándékos iskolai tanulási-elsajátítási folyamatok sikerességét is befolyásolják.

A játék fejlődése a fejlődés egészének tükrözi. A játék saját útja más szempontot követ, de mind a szocializációt, mind az értelmi fejlődést egyaránt tükrözi.

A nyugodt légkör, elegendő idő és hely biztosítása a tevékenységek számára természetes és magától értetődő követelmény. Minden gyermek megtalálhatja a számára legkedvesebb tevékenységet: átélheti vágyait, élményeit újra játszhatja.

A gyermekek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal a játék tartalmát gazdagítják. Ezeket a tapasztalatokat a játék során újra átélik.

A játék folyamatában kitüntetett szerep jut az óvodapedagógusnak, tudatos jelenlétével mindig rendelkezésre áll, együttműködésre és segítségre kész, akihez bármilyen problémával szívesen fordulnak a gyermekek.

Indirekt irányítással, tudatos jelenléttel, támogató, serkentő magatartással biztosítja, hogy a gyermekek szabadon valósíthassák meg elgondolásaikat élményeik, érzelmeik, fantáziájuk szerint.

A játékra ösztönzés érdekében problémát vet fel, választásra késztet, eszközhasználatra ösztönöz, ötletet ad (nem konkrét) vagy serkenti kidolgozását. Szükség esetén segítséget, példát, mintát nyújt.

Cél

- A gyermek egyéni vágyainak, ötleteinek kibontakoztatása az intellektuális, a mozgásos és a társas kapcsolatokon keresztül, melyben érvényesül a gyermek szabadsága, önállósága.
- Az örömteli játék adta lehetőségek kiaknázásával a gyermek teljes személyiség fejlődésének, pszichikumának, kreativitásának és a differenciált képesség fejlesztésének megvalósulása.

Feladat

- A nap folyamán a feltételek biztosítása (idő, hely, eszközök, légkör)
- Változatos lehetőségek biztosítása a mozgásigény és aktivitás kielégítésére.
- A korosztályokban megjelenő játékfajták tartalmának gazdagítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- A játéktémákat és azok tartalmát, a csoport összetételét és életkori arányait figyelembe véve alakítja ki a teremben az állandó és ideiglenes játszóhelyeket.
- A mozgásos és a nyugalmasabb játékok számára egyaránt biztosítja a játék tartalmának megfelelő teret és „kuckókat”, hogy a játszó csoportok igényeik szerint elkülönülhessenek.
- A csoportok összetételéhez és igényeihez mérten lehetőséget teremt a tartalmas és fejlesztő játékeszközök használatára.
- Tapintatos, elfogadó nevelési stílusával megteremti a vidám, nyugodt, derűs, családi, felszabadult hangulatot és jól működő szokásrendszert alakít ki.
- Felhasználja a gyermek óvodán kívüli, otthonról hozott tapasztalatát és élményét, a játék tartalmi gazdagítása érdekében.
- Figyelemmel kíséri, kik játszanak együtt, milyen irányba halad a játék, hogyan viselkednek közben a gyermekek.
- Tiszteletben tartja az önállóságot, csak akkor avatkozik bele, amikor rossz irányt vesz a tevékenység, pl.: durvaság.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Játéka elmélyült, kitartó, a gyakorló játék szintjéről a szerepjáték szintjére fejlődik.
- Képes szerepvállalásra.
- Alkalmazkodik a játék szabályaihoz.
- Játzócsoportok között tartós kapcsolatok alakulnak ki.
- Képes elfogadni játszótársai elgondolásait.
- Játékeszközökre vigyáz.

Verselés, mesélés

A mesélés szórakoztat, segít a világban eligazodni, az élmények feldolgozásával oldja a szorongást, hozzájárul a gyermek anyanyelvi neveléséhez.

Az irodalmi nevelés anyagának fő forrása a magyar népköltészet. Ezt kiegészítik magyar költők, írók művei, más nemzetiségek mese-vers anyagának klasszikusai a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően. Az érzelmi irányítottság folytán a gyermekek mesével kapcsolatos véleménye rajzban, bábjátékban, szerepjátékban is megjelenhet.

Az irodalmi nevelés területei

- Mese – vershallgatás, mondókázás
- Bábozás
- Dramatizálás
- Történetek elbeszélések hallgatása, előadása
- A gyermek saját vers és mese alkotása
- Saját, személyes élmények mesélése (gyermek, felnőtt)
- Klasszikus és kortárs irodalmi művek hallgatása

Cél

- Alakuljon ki a gyermek belső képteremtő ereje
- Szeresse és ismerje meg az életkornak megfelelő gyermekirodalmi alkotásokat
- Legyen alkalma a gyermeknek az önkifejezésre
- Fejlődjön a gyermekek érzelmi, értelmi, erkölcsi érzéke, kommunikációs készsége
- Erősödjének a pozitív személyiségjegyei
- Vigyázzanak a (mese) könyvekre
- Bővüljön a szókincsük
- Az óvodapedagógus feladatai:
- Megfelelő hely, idő, eszköz biztosítása (mesepárna, mesesarok kialakítása)
- Életkornak megfelelő irodalmi anyag megválasztása
- Lehetőség biztosítása az önálló szöveg-, mese- és versmondásra
- Helyes óvodapedagógusi mintaadás biztosítása
- Az irodalmi anyag komplex kapcsolása a többi tevékenységhez
- A szülők felvilágosítása (életkornak megfelelő mese, a TV, video, DVD káros hatásainak kiszűrése)
- Az otthonról hozott irodalmi anyagok pozitív értékelése (mesekönyv, szülőtől, testvértől tanult vers)
- Lehetőség biztosítása az irodalmi anyag többszöri meghallgatására
- Az irodalmi alkotásokban előforduló ismeretlen szavak magyarázata
- A gyermekek szereplési vágyának kielégítése

Tartalom

3-4 évesek

- Rövid állatmesék, láncmesék
- Népi mondókák
- Öbéli játékok
- Állathívogatók
- Klasszikus és kortárs költők ritmikus, játékos versei

4-5 évesek

- Egyszerűbb tündérmesék
- Hosszabb lélegzetű állatmesék
- Magyar írók modern versei, valamint verses mesék
- Népi mondókák, halandzsza szövegek, kiolvasók
- Vidám, humoros versek, klasszikus és magyar költők versei és művei

5-6-7 évesek

- Klasszikus tündérmesék
- Cselekmény dús állatmesék, novellisztikus, realiztikus tréfás mesék
- Meseregények
- A versanyagot gazdagítják a népi mondókák, és a lírai versek
- Mesék bábozása, dramatizálása
- Maga is kitalál történeteket, meséket, különféle rigmusokat, mondókákat

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Szívesen mesél, bábozik, dramatizál.
- Képről mondatokban beszél.
- Folyamatosan, összefüggő mondatokban fejezi ki magát.
- Beszédének tagoltsága, hangsúlya, hanglejtése megfelel anyanyelvünk követelményeinek.
- Tud rövid történeteket, szövegeket visszamondani.
- Megfelelő szókinccsel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára gondolatai érthető kifejezését
- Beszédkedvük erősödik.
- Kialakul a könyv szeretete és tisztelete. Szemléltető eszköz nélkül is élvezzi az irodalmi alkotásokat
- Igényli a gyermekirodalmi alkotásokat, kedvenc meséi, versei, mondókái vannak
- Önállóan képesek vers- és mesemondásra
- Szeretik nézni a mesekönyveket, igénnyé válik a használatuk
- Az irodalmi alkotások beépülnek a szókincsükbe
- Saját maguk is találnak ki mesét
- Kíváncsiak, a külső ingerek felkeltik az érdeklődését.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát.

Zenei nevelésünk anyagát a magyar nép hagyományaiból sarjadó mondókák, magyar népi gyermekjátékdalok alkotják. Ezt kiegészítik a szövegében és dallamában egyszerű műzenei gyermekdalok és egy kis ízelítő más népek dallamaiból.

Cél

- Örömteli, élményekben gazdag közös éneklés, énekes játék, zenehallgatás által a gyermekek zenei ízlésének, esztétikai fogékonyságának formálása
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének fejlesztése
- Az együttes énekes játékok által erősödjön az egy csoporthoz tartozásuk érzése
- A mozgáskultúra finomítása, a táncművelés megalapozása
- Örömteli, élményekben, gazdag tevékenységekben, a zenei ízlés, esztétikai fogékonyság kialakítása.

Tartalom

Ritmusérzék fejlesztése:

- egyenletes lüktetés megéreztetése,
- dalok, mondókák ritmusának megismertetése,
- tempóérzék fejlesztése, az ettől eltérő különbségek felismerése,
- ütemérzék fejlesztése különféle mozgások összekapcsolásával,
- ismerkedés táncos lépésekkel.

Hallásfejlesztés:

- magas és mély hang közti különbség felismerése és kifejezése,
- halk és hangos közti különbség megéreztetése és kifejezése,
- hangszín felismerése: a környezet tárgyait, zöreijének felismerése,
- belső hallás fejlesztése,
- dallamfelismerés /dúdolásról, hangszerről/,
- dallambújtatás.

Harmonikus mozgás fejlesztése:

- térformák alakítása,
- egyszerű táncmozdulatok elsajátítása,
- különféle táncos formák megismertetése.

Komplex képességfejlesztés:

- formaérzék fejlesztése,
- emlékezőképesség dalfelismeréssel, visszhangjátékkal,
- improvizációs készség, kreativitás,
- belsőhallás fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A népdalok, a népi játékok által a hagyományokat megismertetni,
- A zene iránti érdeklődés felkelteni, zenehallgatás által

- A koruknak, hangterjedelmüknek megfelelő zenei anyag igényes válogatása, alapozva a magyar népköltészetre, népzeneire, népi játékdalokra, néphagyományokra valamint az igényesen válogatott kortárs zenei válogatásra.
- Biztosítani a helyet, időt, eszközt a zenei tevékenységekhez
- Szókincs-bővítés, a népköltészeti alkotások régies szavaiból
- A spontán lehetőségeket kihasználva az óvodai élet egészét szője át a zeneiség
- A zenei anyaghoz kapcsolódó, egyszerű táncmozdulatok, lépések elsajátíttatása
- A gyermekek szereplési vágyának kielégítése
- Az óvónő hangszerhasználatával a zenei ízlés formálása

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakul a belső motiváció az éneklésre.
- Tud társaival különböző térformákat alakítani.
- Megkülönbözteti a gyors és lassú tempót.
- Örömmel, felszabadultan énekelnek, táncolnak együtt, s képesek ezek önálló kezdeményezésére is
- Töreksenek a tiszta éneklésre egyénileg és közösen is
- Alkalmanként dallal, mondókéval kísérik tevékenységeiket
- Ritmushangszert tudnak használni
- Élvezettel hallgatnak zenét
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, tudja mindkettőt a dalból kiemelni.
- Képes játékos táncmozdulatokra.
- Felismeri a zörejeket, zenei hangokat.
- Hosszabb éneket, hangszeren előadott dalt figyelmesen, érdeklődően végig hallgat.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A mindennapi ábrázolás zömében spontán tevékenység, mely teljes szabadsággal épül be a többi játéktevékenység közé. A gyermeki rajz témája legtöbbször nem egy konkrét élmény, hanem sok élményből összeálló tapasztalat.

Cél

- Igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikus formálására. □ A szép iránti nyitottság kialakítása, az esztétikai élmények befogadása.
- A gyermekek vizuális észlelésének, emlékezetének, képzeletének, gondolkodásának fejlesztése
- Gátlások nélküli önkifejezés elősegítése
- Az igényes esztétikai érzék megalapozása
- A kreativitás kibontakoztatása

Tartalom

Képalakítás:

- Szabad témaválasztás vagy témajavaslat - technika kapcsolásával.
- Képkalkítás festéssel, zsírkrétával, ceruzával, filctollal, aszfaltkrétával, papíragasztással, agyagba-homokba karcollással, nyomattal, stb.

- Az emberábrázolás, a környezet, a tárgyak, a cselekvések saját elképzelés alapján történő megjelenítése.
- Természetes anyagok felhasználása: spárgából, fonalakból, textilből, termésekből képek komponálása.
- Közös kompozíciók alkotása.
- Technikai megoldások, eszköz-lehetőségek gazdagítása: pl. batik, kollázs, plakett, dombormű, viaszkar, lenyomat, stb.
- A képalakításban eredetibb megoldások alkalmazása, egyéni forma és színhasználat megjelenítése.

Plasztikai munkák:

- Mindennapi gyurmázás lehetősége.
- Mintázási technikák alkalmazása (mézeskalács sütés alkalmával)
- A szerkesztés, barkácsolás eszközeinek, a kézimunka és az ábrázolás technikájának együttes használata.

Építés:

- Évszaknak megfelelően a nedves homok, a tapadó hó használata az építgetésben.
- Előre gyártott konstruáló játékok vagy saját készítésű alkotó elemek használata.
- Térbeli tapasztalás, formák egymáshoz rendelése, soralkotás, ritmusképzés.
- Több napon át tartó építés lehetősége.

Környezetalakító, díszítő munka:

- Esztétikus tárgyi környezet megteremtése.
- Szülők és a gyermekek bevonása az óvodát szépítő, alakító munkákba.
- Szülők segítségével az alkotó-alakító munkákhoz szükséges anyagok gyűjtése.

Műalkotásokkal, népművészeti elemekkel való ismerkedés:

- Séták során megfigyeljük környezetünk esztétikus jelenségeit (táj, növények, állatok, időjárás, emberek) és a fellelhető műalkotásokat (festmény, szobor, épület, népművészeti és formatervezett tárgyak), természetes anyagokat.
- Az aktuális időszaki kiállításokat megtekintjük: néprajzi, helytörténeti, természettudományi, képző és iparművészeti tárlatok, vándorkiállítások.

Az óvodapedagógus feladatai

- Szemlélődésre, gondolkodásra, alkotásra ösztönző, esztétikus környezet kialakítása.
- A gyermekeket bevonjuk a környezet szebbé tételébe, melyhez erősebb érzelmek, ezáltal tartósabb emlékképek fűzik.
- A szűkebb és tágabb környezet minél sokoldalúbb megismertetése, hogy gazdagodjon képzelőerejük, absztrakt látásmódjuk, esztétikai élményük.
- Az ábrázoló tevékenységekhez egész nap folyamán teret és változatos eszközöket biztosít.
- Megismertetni a gyermekeket az eszközök célszerű használatával, a különböző anyagokkal, technikai alapelemekkel, eljárásokkal
- Műalkotásokkal, népművészeti elemekkel való megismertetés.
- Az ábrázolás fontosságának megérettetése a szülőkkel. Szakmai segítségnyújtás az otthoni alkotáshoz szükséges feltételek megteremtésében A megfelelő hely, idő és eszköz biztosítása

- A szín, a forma síkbeli és térbeli ábrázolás-világának megismertetése, gyakorlati alkalmazása
- A gyerekek kreativitására, önállóságára, eredetiségére helyezzük a hangsúlyt, s nem a végterméket minősítjük, s erről tájékoztatjuk a szülőket is
- Az otthonról hozott vizuális alkotások pozitív értékelése
- A felhasználandó anyagok gyűjtése
- Hagyományápoló programokat, kézműves foglalkozásokat rendezünk a gyermekek és szülők számára (pl. kézműves délután), ahol gyakorlati ötleteket adunk, megismertetjük a különböző technikai eljárásokat.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Örömmel, saját kezdeményezésére ábrázol.
- Helyes ceruzafogás és eszközhasználat jellemzi.
- Ábrázolása változatos szín és forma használatot, tagoltságot mutat.
- Tud egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Téralakításra építésre képes.
- Tud különféle technikákkal alkotni, anyagot, témát választani.
- Igény az alkotásra, önkifejezésre, környezetalakításra és befogadásra.
- Képalakításaikban egyéni módon és változatos formában jelennek meg élményeik, elképzeléseik, képzeleteik.
- Örömmel vesznek részt környezetük szépítésében.
- Érdeklődnek egymás produktuma iránt, önálló véleményt alkotnak.

Mozgás

A mozgás a játékkal együtt a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A mozgásfejlesztést tágran értelmezzük. Az aktív nagymozgástól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, és az egész személyiség fejlődését elősegíti. Kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását is.

Cél

- A mozgás megszerettetése, a mozgási igény kielégítése
- A harmonikus, összerendezett mozgás kialakulásának elősegítése
- Az egészséges küzdő- és versenyszellem kialakítása
- A mozgás szeretetére építő életvitel, életmódszemlélet megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai

- A mindennapi – spontán és szervezett - mozgáshoz biztosítani a megfelelő helyet, időt, eszközt (benti és szabad levegőn való tartózkodás esetén)
- A gyermekek kondicionális, koordinációs, motoros képességeinek fejlesztése
- Életkornak megfelelő mozgásanyag tervezése
- Közösségi magatartás formálásánál feladatunk, hogy sikertelenség esetén ne nevéssék, kritizálják egymást, így alakuljon ki a gyerekek gátlás nélküli, örömteli mozgásélménye
- A gyermekek értékelésében szempontunk: a gyermek önmagához mért fejlődésének elismerése
- A gyermek kudarc- és sikerélményének kulturált feldolgozását segítjük elő
- Testi és mozgásszervi gyengeségek felismerése, kiszűrése és szakemberhez küldése

- Változatos tornaszerek biztosítása
- Heti 1 kötelező testnevelés foglalkozást szervez az óvoda tornatermében, udvaron.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Harmonikusan mozognak, tudják mozgásukat irányítani
- Ismerik a térirányokat, tudnak a térben tájékozódni
- Kialakul a finom- és nagymozgás, egyensúly-érzékelés, összerendezett mozgás
- Igyekeznek betartani a szabályokat, kialakul az egészséges küzdő- és versenyszellem
- Buzdítják egymást, örülnek egymás sikerének
- Tudnak gyakorlatokat esztétikusan végezni, s tudnak – rendeltetésszerűen – tornaeszközöket használni
- Megerősödik az önfegyelme és figyelmük
- Kialakul a legkedvesebb mozgásos és szerepjátékuk (önálló kezdeményezéssel, szervezéssel is)
- Szeret mozogni, kitartó.
- Tud rövidebb távon egyenletes iramban futni.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

A gyermek és környezete

A környezeti nevelés elsősorban a szokásokon, a környezettel való kapcsolattartás hétköznapi apró történésein keresztül érvényesül. Tudatos nevelő-tervezőmunka és irányítás mellett a gyermekek tapasztalataira, élményeire, érdeklődésére, kíváncsiságára támaszkodva nyújtunk új ismereteket.

A folyamatos és alkalmi megfigyelésekkel lehetővé tesszük a gyermekek számára, hogy maguk fedezzék fel környezetüket.

Megfigyeljük az évszakok, az időjárás elemeinek változásait; az évszakra jellemző jegyeket, színeit, esztétikáját. Ismerkedünk egy-egy családnál a különböző háziállatokkal, megtekintjük a virág- és zöldségeskerteket. Madarakat, bogarakat figyelünk meg természetes környezetükben.

Egész napos kirándulásokat szervezünk a nagyobb gyermekeknek. (arborétumba, állatkertbe, vadasparkba).

Cél

- A gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet tapasztalatok általi megismerése életkoruknak megfelelő szinten.
- Pozitív érzelmi viszonyulás kialakítása a természeti- emberi- tárgyi világ értékei iránt.
- Környezettudatos, a környezetre figyelő, környezetbarát magatartás, gondolkodás megalapozása.
- A környezetünkben élő növények, állatok megismerése.
- Az időjárás változásainak, az évszakok váltakozásainak megismerése.
- A napszakok, napok, hetek, hónapok periodikusságának észlelése.
- Az ember, a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, szokások megismerése.
- A természet szeretetének megalapozása, a természet szépségének védelme.
- Bevezetés a közlekedéssel kapcsolatos ismeretekbe.

Az óvodapedagógus feladatai

- Folyamatos és alkalmi megfigyeléssel, az adódó lehetőségek megragadásával, szimulációs játékkal az élményanyag biztosítása.
- Az otthonról hozott tapasztalatok, élmények, ismeretek felhasználása és a gyermeki kíváncsiság kielégítése tevékeny részvétel által.
- Közvetlen találkozás a természetvédelemmel, környezetvédelemmel, szemléletformálás.
- Optimális feltételek biztosítása a képességfejlesztéshez, összefüggések felfedezéséhez.
- A szabad levegőn való tartózkodás során a spontánul adódó lehetőségek kihasználása.
- Élményszerző séták, kirándulások szervezése. Alkalmanként kisebb kirándulások szervezése.
- A természet változásainak, periodikusságának megfigyeltetése.
- A természet törvényszerűségeinek szemléltetése napi rendszerességgel, az állat- és növényvilággal komplexitásban.
- Időjárás- és évszaknaptár készítése a körforgás érzékeltetésére.
- A napirend, heti-rend ismétlődésével, a hét napjainak megnevezésével az időkeretek periodikusságának érzékeltetése.
- Az évszaknak megfelelő öltözködés, időjárással összefüggő természeti jelenségek megfigyeltetése.
- Folyamatos tapasztalatszerzés biztosítása a napi szabad levegőn való tartózkodás alkalmával (időjárás szépségeinek megfigyeltetése).
- A testi épség megőrzésének tudatosítása, balesetmentes és egészséges környezet biztosítása.
- Az ember szűkebb és tágabb környezetének megismertetése.
- A szülőföldhöz való kötődés alapjainak lerakása.
- A természetes környezetben való megfigyeltetés.
- Összefüggések, változások megmutatása, személyes tapasztalatok gyűjtése.
- Szerepek, magatartási módok megtanulása, viselkedési és életviteli stratégiák kialakítása és gyakorlása.
- Környezeti értékek felismertetése, fogalmak tisztázása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Meglátják, és élvezik a környezetükben rejlő szépségeket, ragaszkodnak szülőföldjükhöz.
- Óvják, védik környezetüket, vigyáznak a rendre, szándékosan nem bántják az élőlényeket.
- Aktívan részt vesznek a hagyományok ápolásában.
- Tudják a személyes adataikat, lakcímüket.
- A környezetükben élő növény és állatvilág sok fajtát ismerik.
- Gyakorolják az elemi közlekedési szabályok betartását.
- Az őket érdeklő problémákat belső késztetés hatására igyekeznek megoldani.
- A környezet védelme érdekében a tudatos, felelősségteljes cselekvés kialakítása, a fenntartható környezet kialakítására törekvés.
- Észreveszik a környezetben és természetben lévő egyszerű ok-okozati összefüggéseket

A környezet téri – formai – mennyiségi megismerése

A környezet megismerése közben matematikai ismeretek, tapasztalatok birtokába is jut a gyermek. Matematikai fogalmakkal állandóan találkozik, így szinte természetes módon ismerkedik meg velük. A matematikai kifejezések először passzív szókinccsé válnak, majd valamennyi beépül beszédükbe. A matematika tartalmú tevékenység rugalmas, fegyelmezett gondolkodásra, a felfedezettetés az ötletes megoldások keresésére nevel.

Cél

- A gyermeket körül ölelő világ, téri–formai-mennyiségi összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása.
- A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése és pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozásához.
- Az életkornak megfelelő számfogalom és a számkép kialakítása.
- A gyermekek környezetükben fedezzék fel, tapasztalják meg játékos formában a mennyiségi, formai, kiterjedés béli összefüggéseket.
- Jó ítélőképesség, szabályok és szempontok önálló kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása.
- Lehetővé tenni a gondolkodási képesség hajlékonyságának alakulását.
- Olyan helyzetek teremtése, amelyekben a gyermekeknek alkalmuk nyílik különböző szempontok felfedezésére, többféle megoldás közötti választásra. Minél több érzékszervvel való tapasztalás által a számfogalom és számkép kialakulásának elősegítése. A gyermekek játék közben felismerik a mennyiségi, alak, nagyság béli és téri viszonyokat: alakul ítélőképességük, fejlődik tér- sík- és mennyiség szemléletük.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- Mennyiségek becslése, összkép alapján felismerés.
- Párok, ellentétpárok keresése, összehasonlítása, megismerése.
- Életkornak, fejlettség szintnek megfelelő számlálás, megszámlálás.
- Tárgyak, személyek összehasonlítása, szétválogatása megnevezett tulajdonság szerint.
- Tárgyak, személyek, halmazok sorba rendezése mennyiségi tulajdonság, illetve saját rendezési szempontok szerint.
- Szívesen számlálgatnak, méregetnek, ismernek egyszerű matematikai kifejezéseket.
- Tudnak összehasonlítani mennyiség, méret, kiterjedés, forma és szín szerint.
- A gyermek képessé válik, hogy a pedagógus kéréseit, utasításait megértse.
- Térben és síkban jól tájékozódik, kialakul az oldaliság. (lateralitás).

Munka jellegű tevékenységek

A munkára nevelés is az óvodai élet egészében érvényesülő folyamat, ami áthatja a gyermekek mindennapi tevékenységének egészét. A személyiségfejlesztés fontos eszközének tekintjük a munka és munka jellegű tevékenységek örömmel végzett gyakorlását.

Cél

- Olyan készségek, képességek, tulajdonságok alapozása, mint kitartás, önállóság, felelősségvállalás, céltudatosság, együttműködés és kötelesség teljesítése.

- A cselekvő tapasztalással a munkavégzéshez szükséges attitűdök formálása és a saját és mások elismerésére nevelés.
- Egyes munkafolyamatok megismertetése. A munkavégzéshez szükséges kitartás megalapozása
- A gyermekben ösztönösen jelenlévő segítőkészség felszínre hozása
- Az önállóság kialakulásának elősegítése
- Tapasztalják meg a közösségért végzett munka örömét, jelentőségét Saját magukon és környezetükben a rend iránti igényesség megalapozása, annak tudatosítása, hogy ennek érdekében mindenkinek vannak feladatai.

Az óvodapedagógus feladatai

- A játékos jelleg megőrzésével biztosítja, hogy a gyermek azonosulhasson a céllal, tartsa természetesnek a munka szükségességét és élvezze eredményét.
- Tudatos tervezéssel és szervezéssel, a munka során együttműködéssel és folyamatos pozitív megerősítéssel kíséri a gyermeket. Konkrét, reális, a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést ad.
- A munkavégzés által is lehetőséget teremt a környezet megismerésére, tapasztalatszerzésre. Biztosítja a megfelelő mennyiségű és minőségű eszközt a gyermeki aktivitáshoz, megtanítja azok balesetmentes használatát.
- Arra törekszik, hogy minden gyermek a képességeihez mért feladatok teljesítése után, sikerélményeken keresztül jusson el a saját személyével kapcsolatos munkakészség kialakulásától a közösség érdekében végzett munkáig.
- Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyermekek, amihez kedvük van és testi épségük veszélyeztetése nélkül képesek azt megvalósítani, ha az a pozitív élmények átélésének forrása. Az önkiszolgálás teendőinek gyakorlását kiscsoporttól kezdve az önállóságra alapozzuk, az egyéni fejlettséghez mérten, differenciáltan nyújtunk segítséget, fokozatosan csökkentve a segítség mértékét
- Sikerélményhez juttatjuk a gyermekeket, képességeikhez mért feladatokat bízunk rájuk. Új munkafajtákat a tanévben arányosan elosztva vezetünk be és kellő időt, türelmet biztosítunk az elsajátításukhoz
- A napi életben a munkavégzés lehetőségének széles körét biztosítjuk (önkiszolgálás, öltözködés, étkezés, napos munka, megbízatások teljesítése, teremrendezés, kerti munka, segítség egymásnak és a felnőtteknek)
- Biztosítjuk a megfelelő méretű, mennyiségű eszközöket
- Kihasználjuk, és igyekszünk a gyermekekkel is felfedeztetni a spontán adódó lehetőségeket (vegyék észre maguktól mikor, kinek segíthetnek)

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- A gyermek ügyel saját személye és környezete rendjére.
- Szívesen vállal munka jellegű megbízatásokat, munkatevékenységében kitartó.
- A munkavégzésnél használt eszközöket a helyére rakja.
- Az étkezőasztalt esztétikusan teríti meg.
- Részt vesz a teremrendezésben.
- Értékeli és megbecsüli mások munkáját. Szívesen vállalkoznak megbízatások teljesítésére
- Szívesen segítenek egymásnak és a felnőtteknek
- A munkavégzésben erősödik a kitartásuk, igyekeznek befejezni az elkezdett munkát
- Az önkiszolgálás terén eljutnak egyéni képességeikhez mérten az önállóság magas fokára

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulási, tanulásirányítási módszerek között a játék fontos szerepet kap, ha az óvodapedagógus által kezdeményezett játékról esik szó.

Cél

- Elsődlegesen a gyermek képességeinek fejlesztése, mely előzetes élményeire, tapasztalataira és ismereteire épül.
- A nevelési folyamat egészét átható, a gyermek cselekvő aktivitására, közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalására és élethelyzetekben való gyakorlásra épített folyamatos ismeretszerzés és tevékenység, mely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.
- A közvetlen környezet folyamatos és komplex módon történő megismertetése.
- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, kompetenciák fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának, sokoldalú érdeklődésének feltérképezése, kielégítése. Megfelelő mennyiségű és minőségű ingerhatás, tapasztalás és cselekedtetés, felfedezés biztosításával a gyermeki kíváncsiság felkeltése, kielégítése, a kutatás, problémamegoldás, felfedezés örömeivel.
- A szerzett tapasztalatok folyamatos rendszerezése, a gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Módszerválasztásában érvényesül az egyes gyermek szükségleteinek, ill. a gyermeki ismeret jellemzőinek figyelembevétele.
- A szervezeti formát a tevékenység tartalmától, a résztvevő gyermekek számától, összetételétől, fejlettségétől függően választja meg. Elsősorban differenciáló, egyéni vagy mikro-csoportos, illetve kooperatív technikákat alkalmaz.
- Személyre szabott pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Érdeklődik környezete tárgyai, jelenségei és ezek összefüggései iránt.
- Feladatai végrehajtásában kitartó.
- Szándékos figyelmének időtartama életkorának megfelelő.
- Képes a már elsajátított ismeretek szándékos felidézésére.
- Az egyszerű feladatokat megérti.
- Ha a helyzet megkívánja, kívárja, amíg rákerül a sor.

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE**A nevelés személyi feltételei**

Pedagógus végzettségű dolgozók		
Óvodánk dolgozói	Jelenleg	Munkaidő
Óvodavezető	1 fő	8 óra
Óvodapedagógus	2 fő	8 óra
Gyógypedagógus (óraadó)	1 fő	
Logopédus (óraadó)	1 fő	
Konduktor	szükség szerint	
Pedagógiai munkát közvetlenül segítő dolgozók		
Szakképzett dajka	1 fő	8 óra
Kisegítő	2 fő	8 óra
Összesen:	8 fő	

Az óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

Gyógypedagógus, gyógytornász (óraadó) a gyermeklétszám és a fogyatékoság függvényében.

A munkabeosztás a kötelező óraszámokra vonatkozik, konzultációk, szakmai továbbképzés, megbeszélés, szakmai adminisztráció, szülői értekezletek a kötelező óraszám és a törvényes munkaidőkeret között történik.

Óvodánkban jelenleg egy csoportban folyik a nevelő munka. Sajnos probléma, hogy intézményünkben kicsi a nevelőtestület, ezért az óvodai élet megszervezése folyamatos problémába ütközik. Ennek ellenére mindent megteszünk, hogy az intézményünkbe járó gyerekek ne érezzék ennek az esetleges hátrányait. Az óvodában folyó nevelőmunka kulcsszereplői az óvodapedagógusok, akik a nyitvatartási idő teljes időtartamában biztosítják a gyermekek szakszerű ellátását. A dajka, mint nevelő munkát segítő munkatárs, igyekszik mindenhol megjelenni, ahol szükség van rá. Az intézmény környezetének higiénés biztosításával az ott folyó nevelési történésekben, a napirend feladataiban közvetlenül hozzájárul a nevelőmunka feltételeinek megteremtéséhez. Közreműködik a gyermek egész napi gondozásában, a környezet rendjének, tisztaságának megteremtésében. Munkáját az óvoda napirendjéhez igazodva szervezi és végzi.

Alapkategóriák a gyermekek nevelésében

- Gyermekközpontú, szeretetből fakadó légkör.
- A nevelő egész megjelenése nyitottságot, jó kedvet, szeretetet hangsúlyoz.
- Következetes magatartás
- Hangneme: tisztelettel kér, kérésében azt fogalmazza meg, amit szeretne és nem azt, amit nem.
- Egyéni értékeket gondozó nevelés, személyiség és közösség fejlesztés.
- Tevékenység alapú óvodai élet
- Családorientált, családbarát befogadó nevelés.
- Elfogadó, segítő, támogató attitűd.
- Összehangolt nevelőtestületi munka.

Óvodapedagógusaink szakirányú, szakvizsgás képzések keretében bővítik tudásukat, szakmai tapasztalataikat. Jelenleg vezető óvodapedagógusi, fejlesztő óvodapedagógus végzettségekkel rendelkezik a kollektíva.

Alkalmazotti közösség

Vezetés példamutatása és a dolgozók munkájának figyelemmel kísérése. Az alkalmazotti közösség tagjaitól is elvárjuk, hogy munkájukkal, magatartásukkal, személyes példájukkal segítsék megvalósítani nevelési feladatainkat:

- Mindenki ismerje meg nevelési elveinket, csoportjaik nevelési terveit.
- Aktívan vegyenek részt a csoport életében.
- Ismerjék meg a csoportjuk napirendjét és a csoporton kívüli feladataik végzésével a gyermekek napirendjéhez alkalmazkodjanak.
- Munkánkban tükröződjön a gyermekek szeretete, elfogadása, tisztelete.
- Kulturált magatartással és beszédmintával segítjük a gyermekek nevelését.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek ellátásában résztvevő különböző szakemberekkel együttműködünk. (logopédus, gyógypedagógus, konduktor)

Az óvodában naponta találkozunk váratlan, kiszámíthatatlan helyzetekkel – a pedagógusnak is elfogadásra, biztonságra, szeretetre van szüksége.

A nevelés tárgyi feltételei

A pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezünk. Régi óvoda épületünk nyílászáróinak, fűtésrendszerének, vizes blokkjának felújítására megtörtént. A harmadik csoportszobát torna- és fejlesztő teremnek használjuk. A tárgyi feltételrendszer fejlesztése az intézmény évenkénti költségvetési keretének függvénye.

Az óvodai gyermekcsoportok szervezésének elvei

Egy csoportos óvoda lévén a gyermekcsoport kialakítása nem igényel nagy szervezést.

A napi- és heti rend kialakításának elvei

A napi- és heti- rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki. A rendszeres és ismétlődő tevékenységek teremtik meg az állandóságot, biztonságot a gyermekek életében. A

napirend igazodik a gyermekek egyéni szükségleteihez, a különböző tevékenységekhez, a helyi szokások és igények figyelembevételével.

A napirend és heti-rend biztosítja a párhuzamosan és differenciáltan végezhető tevékenységek, valamint a növekvő időtartamú (5-35 perces) foglalkozások szervezéséhez szükséges feltételeket.

Napirend

Érkezéstől ebédig

- A gyermekek érkezése, fogadása
- Játéktevékenység
- Tízórai, gondozási teendők
- Játékos tanulás csoportos, mikro-csoportos és egyéni foglalkozási formák
- Mozgás, testnevelés foglalkozás
- Játékos, egyéni képességfejlesztés, tehetség gondozás
- Hagyományok ápolása, születésnapok megünneplése
- Élményszerző séták, kirándulások, közös megfigyelések
- Szabad, mozgásos játék az udvaron.

Ebéd-től ébredésig

- Ebéd, naposi- és gondozási teendők ellátása
- Pihenés-alvás előtti mese, altatódal
- Alvás-pihenés, folyamatos ébredés.

Ébredéstől hazaindulásig

- A csoportszoba rendjének helyreállítása
- Uzsonnázás, gondozási teendők ellátása
- Játéktevékenység
- Szabad, mozgásos játék az udvaron, csoportszobában
- Találkozás a szülőkkel, szükség esetén rövid információcsere a gyermekről.

A gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését szolgáló dokumentumok

Beiratkozáskor az óvodai felvételi előjegyzési naplóban nyilvántartásba kerülnek a gyermek személyes adatai.

Az egyéni fejlettség vizsgáló lapokat félévente (kivéve a fejlesztő programban részt vevő gyermekek) rögzítjük. Kiscsoportos életkorban megfigyeléseink alapján foglaljuk össze véleményünket. Középső és nagycsoportos korban ezt kiegészítjük konkrét mérőeszközzel történő vizsgáló eljárással.

A szülőket a féléves ciklus végén (kivéve a fejlesztő programban részt vevő gyermekek) tájékoztatjuk a gyermek fejlettségi szintjéről.

A továbbiakban szóbeli tájékoztatásra is lehetőséget kínálunk fogadóórák, kijelölt időpontok keretében. Ezen kívül a szülői értekezletek, nyílt napok, a szülők számára tervezett közös programok, mind az együttműködésünket szolgálják. Szükség esetén az azonnali megbeszélés formáját választjuk.

Óvodai fejlesztés:

A fejlesztésben azok a gyerekek vesznek részt, akiket a szakértői bizottság BTM-es, SNI-s kategóriába sorolt. A résztvevő gyermekek fejlesztését utazó gyógypedagógus és logopédus, valamint az óvoda fejlesztőpedagógusa végzi.

AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

A gyermekek sokoldalú hatékony nevelése, szűkebb és tágabb környezetéhez való kötődése, nemzetéhez és nemzetiségéhez való viszonya egy dinamikusan működő kapcsolatrendszer kiépítésére épül. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítőjeként segíti a gyermek fejlődését. A tudatosságnak és a hatékony kommunikációnak jelentős szerep jut az együttműködésben, a kapcsolat kezdetén szükség van a határok és a felelősség tisztázására.

A család és az óvoda együttműködése

Az óvoda csak a családdal együtt, a családi nevelés funkcióját erősítve tudja nevelő szerepét betölteni.

Óvodánk nyitott és kezdeményező a kapcsolatok kialakításában.

Az óvodapedagógusok minden egyes családdal külön keresik a kapcsolatteremtés, az együttműködés – ha szükség van rá – a segítség legmegfelelőbb módját.

A kapcsolattartás formái

- családlátogatások
- óvoda látogatása (új gyermekek szoktatása szülővel)
- szülői értekezletek
- nyílt napok, szülői estek
- közös ünnepek.

Cél

- Hatékony együttműködés a szülő és az intézmény között
- Az egymás iránti tisztelet és bizalom erősítése
- Kölcsönös segítségnyújtás és további együttműködési lehetőségek feltárása
- Nyílt rendezvények szervezésével a szülő lehetőséget kap az óvoda szokásainak és szabályainak megismerésére, gyermekeik megfigyelésére.

Az együttműködés várható eredménye

- A családok részéről elégedettség és bizalom
- A szülők igénylik, kérik a tájékoztatást
- A szülők aktív részesei a rendezvényeknek
- A gyermek legoptimálisabb fejlődéséhez, az eredményes neveléshez szükséges célok és követelmények közelítenek egymáshoz a két fél részéről

Az óvoda egyéb kapcsolatai

- Gyomaendrőd Város Polgármesteri Hivatalának Képviselő Testülete
- Járási Hivatal
- Bölcsőde
- A város óvodái

- A város általános iskolái

Az óvoda nevelőmunkáját segítő intézmények

- Pedagógiai szakszolgálat
- Gyermekjóléti szolgálat

AZ ÓVODA GYERMEKVÉDELMI FELADATAI, SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSE, ESÉLYEGYENLŐSÉGET SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Gyermekvédelmi feladatok

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Az óvodai nevelés elsősorban a családi nevelés kiegészítésére vállalkozik. Személyes kapcsolat kialakítására törekszünk a szülőkkel. Lényegesnek tartjuk a családokhoz való közeledés szemléletét. A kapcsolatkeresésben, kapcsolatteremtésben kezdeményezők vagyunk, az együttműködést új szemlélettel, új formákkal gazdagítjuk. A gyermekvédelem fontos alapelve a gyermeket érő, különböző nevelési hatások összehangolása.

Cél

- Segítségnyújtás a gyermek testi, érzelmi, erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez.
- A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, szociális hátrányaik csökkentése.
- A gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges környezet és nevelési légkör biztosítása, testi épségük óvása.
- A veszélyeztetettség felderítése és figyelemmel kísérése.
- Együttműködés, kapcsolattartás gyermekvédelmi társszervekkel.
- A gyermeket, családot megillető kedvezményekhez való hozzájutás segítése, az óvodai szociális szolgáltatások felkínálása (étkeztetés, segélyjavaslat).
- Egyéni tehetséggondozás.
- Segítő szakemberek igénybe vétele.

Az óvodapedagógus feladatai

- Elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását.
- Biztosítja a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő – óvó intézkedésekre javaslatot tesz.
- A gyermekeket és családjukat lehetőségeihez képest minél jobban megismeri.
- A problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket felismeri, és ha szükséges ehhez szakember segítségét kéri.
- A felzárkóztatást és tehetséggondozást megvalósítja.
- Egyéni differenciált bánásmóddal a testi, érzelmi, erkölcsi, értelmi fejlődést elősegíti
- Részt vesz az egészségügyi szűrővizsgálatok lebonyolításában, a szűrést szükség esetén soron kívül javasolja.
- A rendszeres óvodalátogatást figyelemmel kíséri, szükség esetén az óvodavezetőnek jelzi a hiányzást.
- A családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különböző támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíti.

- A szülőkkel együttműködő, partneri kapcsolatot alakít ki, a szülői szerep eredményesebb betöltését elősegíti.
- Jó kapcsolatot tart a helyi társadalom gyermekvédelmi rendszerében érintett szervezetekkel, személyekkel.
- A gyermekjóléti szolgálat felkérésére részt vesz az esetmegbeszéléseken és a jelzőrendszer működtetésében.

Az alábbi esetekben fokozottan figyelemmel kíséri a gyermeke testi lelki állapotát. Ha:

- fejlődési, beilleszkedési, magatartásbeli zavart észlel,
- egészségügyi problémákat tapasztal,
- nemzetiséghez tartozik,
- hátrányos, halmozottan hátrányos, veszélyeztetett helyzetű,
- szülők egymás közötti kapcsolata rossz,
- különleges gondozásban részesül (Családsegítő Szolgálat tevékenysége)

Az óvodavezető feladatai

- Képviseli a gyermek és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja és személyes részvételével elősegíti ezek érvényesülését.
- A családdal és a pedagógusokkal együttműködve kiküszöböli a veszélyeztetett gyermekekre ható ártalmakat, védi őket a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól illetve ellensúlyozza a veszélyeztető hatásokat.
- Munkájáról évente beszámol a gyermekvédelmi kerekasztal megbeszéléseken.
- Kapcsolatot tart a Szakértői Bizottsággal, gyámhatósággal, rendőrséggel, valamint a családokkal foglalkozó szakemberekkel.
- Összehangolja a gyermekvédelmi tevékenységet az óvodában dolgozó óvodapedagógusok között.
- Nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket, az intézkedéseket, az eredményeket.

A gyermekvédelmi munka várható eredményei

- Minden veszélyeztetett gyermek szerepel a gyermekvédelmi nyilvántartásban.
- Minden veszélyeztetett gyermek családjára tájékoztatást kap a támogatás lehetőségeiről, és segítséget ügyeinek elintézéséhez.
- Minden rászoruló gyermek megkapja a jogosultság szerinti kedvezményeket.
- Bizalommal fordulnak felénk a szülők, elfogadják javaslatainkat, segítségünket, a segítő szolgálatok tanácsait igénybe veszik

Szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések, óvodai fejlesztő program

Gyermekeinknek

- Joga van saját ritmusa szerint élni.
- Személyiségét minden körülmények között tiszteletben kell tartani.
- Szüksége van rá, hogy elismerjék és dicsérjék.
- Olyannak kell elfogadni, amilyen.
- Joga van a términimumhoz.
- Joga van az érzelmi biztonsághoz és a bizalomhoz.
- Segítenünk kell abban, hogy önmagáról pozitív, reális énképet alakítson ki, mert akkor szerethetőnek és jónak érzi magát, hisz magában és másokban és jó döntéseket hoz.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek: hátrányos helyzet és halmozottan hátrányos helyzet

Cél

- Az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével.
- Gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása.
- Az egészségügyi/gondozási hátrányokat kompenzáló óvodai feltételek bővítése.

Feladat

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beiratásának támogatása.
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása.
- Pályázati lehetőségek kiaknázása.
- Érzelem gazdag, családias óvodai légkör kialakítása.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek körében a hiányzások folyamatos figyelemmel kísérése, szükséges intézkedések megtétele.
- A szülők munkába állását lehetővé tevő nyitva tartás kialakítása.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges óvodai tárgyi és személyi feltételrendszer biztosítása.
- Társadalmi érzékenység fejlesztése
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése.
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés.
- Egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követve.
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel:
- A gyermekek óvoda-iskola átmenetének zökkenőmentes biztosítása.
- A kudarcmentes iskolakezdés elősegítése.

Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.

- A gyermekek egyénre szabott beilleszkedésének biztosítása.
- Rendszeres tájékoztatás a gyermek fejlődéséről, egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése.
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése.
- A család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása.
- Közös rendezvények, programok szervezése.

Várható eredmény

- A szülők bizalommal fordulnak az óvodapedagógusokhoz, elfogadják segítségüket, javaslataikat.
- Megtörténik a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek teljes körű óvodai ellátásának biztosítása.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek rendszeresen járnak óvodába, igazolatlan hiányzás minimalizálva.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek sikeresen beilleszkednek az óvodai életbe, szeretnek óvodába járni, bizalommal fordulnak a velük foglalkozó

felnőttekhez, szívesen és örömmel vesznek részt a közös játékokban, tanulásban, programokban és a közösségért végzett munkában.

- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges óvodai tárgyi és személyi feltételrendszer biztosított.
- Az óvodás gyermekek körében - az iskoláskor eléréséig - kialakul egymás előítéletmentes elfogadása.
- Az óvoda képes a különböző háttérrel és különböző eltérő fejlettséggel rendelkező gyermekek fogadására, együttnevelésére, egyéni, differenciált fejlesztésére.
- A gyermekjóléti szolgáltatások által a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szociális hátrányaiból eredő lemaradások csökkennek

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek: sajátos nevelési igényű gyermekek

- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatait.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében is általános nevelési célkitűzéseink megvalósítására törekszünk
- Kiemelt célunk elősegíteni e gyermekek alkalmazkodó készségének, akaraterejének, önállóságának, érzelmi életének fejlődését.
- Biztosítjuk a sajátos nevelési igény szerinti környezetet, tárgyi és személyi feltételeket. Amennyiben a személyi feltételeink hiányosak, felvesszük a kapcsolatot a Járási Szakértői Bizottsággal, és a szakemberei segítségével végezzük el a gyerekek fejlesztését.
- Az egyéni igényekhez igazodó foglalkoztatás megvalósulás érdekében rugalmas szervezeti kereteket alakítunk ki.
- A sajátos nevelési igényű gyermekkel végzett munkánk során arra törekszünk, hogy kihasználjuk mindazon lehetőségeket személyiségük –így különösen a befogadás, empátia fejlesztése, a segítő viselkedésformák és tevékenységek tanítása- fejlesztésére, amit a sérült társaikkal való együttélés nyújt
- Munkánkkal közvetve segítjük a társadalom befogadó szemléletének kialakítását.
- Fokozott figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek és családjaik esetében az adatvédelemmel és a személyiségjogokkal kapcsolatos szabályok betartására.

Az alábbi sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során:

- mozgásszervi
- érzékszervi
- enyhe fokú értelmi fogyatékos
- beszéd fogyatékos
- autizmus spektrum zavarral küzdő
- egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő

Cél

- A gyermekek fejlődéséhez alapvetően szükséges érzelmi biztonság megteremtése és megtartása
- Optimális körülmények biztosítása a folyamatos fejlődéshez.

Az óvodapedagógus feladatai

- A sérülésből eredő speciális képességek fejlesztése.
- Fejlesztő játékok, tevékenységek széles körét biztosítani a sérült gyermekek számára.
- A szakemberekkel történő kapcsolattartás.
- Biztosítani kell a helyet, időt, eszközt, személyt a fejlesztéshez.
- Differenciált képességfejlesztés.
- A szakvélemények alapos ismerete. Minden esetben a fejleszhetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai – orvosi - pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.
- A harmonikus személyiségfejlődés elősegítése.
- Szakemberhez irányítani azt a sérült gyermeket, aki az óvodába kerülésig nem volt vizsgálaton
- Biztosítani mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Az integrált nevelés során elvárt eredmény

- A sérült gyermek képessé válik a közösségbe való beilleszkedésre és az iskolába lépésre.
- A sérült gyermek jól érzi magát az óvodában és fejlődik a közösségben.
- Jól működő kapcsolat az óvoda és a család között.

Tehetségterületek:

- nyelvi-kommunikációs tehetség,
- zenei tehetség,
- vizuális-téri tehetség,
- logikai-matematikai tehetség,
- mozgás tehetség.

Az 1- es típusú diabéteszsel élő gyermek gondozása

Az óvoda az 1- es típusú diabéteszsel élő gyermek szülőjének kérelmére a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján a Nkt.62.§ (1a)-(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítja. A szülő a kérelmét az Eütv.15.§ (5) összhangban nyújtja be.

Az intézmény vezetője óvodapedagógus, vagy érettségi végzettséggel rendelkező nevelő- oktató munkát közvetlenül segítő munkatársat bízhat meg a diabéteszes gyermek ellátásával. A megbízás előtt a munkatársnak nyilatkoznia kell arról, hogy a speciális ellátásban való részvételt vállalja, valamint köteles az Oktatási Hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésen részt venni.

Speciális ellátási feladatkörbe tartozik:

- a vércukorszint szükség szerinti mérése

- szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel egyeztetve, előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadása.

A nevelési- oktatási intézmény vezetője, a feladat ellátását, orvos, vagy védőnő közreműködésével is biztosíthatja.

1. SZÁMÚ MELLÉKLET

Az óvoda eszközkészlet

A Köznevelési törvény kötelező eszköz- és felszerelési jegyzékében foglalt eszközökkel óvodai programunk sikeresen megvalósítható. Az eszköznorma szerinti eszközökkel rendelkezik óvodánk, bár több eszköz cseréje szükséges és indokolt.

I. HELYISÉGEK

Megnevezés	Megvan	Hiányos	Nincs meg	Beszerzés tervezett éve
Csoportszoba	X			
tornaszoba	X			
játszóudvar	X			
óvodavezetői iroda	X			
óvodavezető-helyettesi iroda	X			
nevelőtestületi szoba	X			
orvosi szoba	X			
Kiszolgáló helyiségek				
felöltöző	X			
elkülönítő szoba	X			
melegítőkonyha	X			
tálaló-mosogató, ezen belül felnőtt étkező	X			
felöltöző mosdó	X			
felöltöző WC	X			
mosléktároló helyiség	X			
egyéb raktár	X			
szertár	X			

II. HELYISÉGEK BÚTORZATA ÉS EGYÉB BERENDEZÉSI TÁRGYAI

Megnevezés	Megvan	Hiányos	Nincs meg	Beszerzés tervezett éve
Óvodai fektető	X			
gyermekszék	X			
Gyermek asztal	X			
fényvédő függöny	X			
szőnyeg	X			
játéktartó szekrény vagy polc	X			
fektető tároló	X			

élősarok állvány	X			
hőmérő	X			
óvodapedagógusi asztal	X			
felöltő szék	X			
eszköz-előkészítő asztal	X			
textiltároló szekrény	X			
edény- és evőeszköz-tároló szekrény	X			
szeméttartó	X			
Tornaszoba				
tornapad	X			
tornaszőnyeg	X			
bordásfal	X			
óvodai többfunkciós mászó készlet	X			
Játszóudvar				
kerti asztal	X			
kerti pad	X			
udvari homokozó	X			
takaróháló	X			
Óvodavezetői iroda				
íróasztal és szék	X			
tárgyalóasztal	X			
szék	X			
telefon	X			
könyvszekrény	X			
iratszekrény	X			
Nevelőtestületi szoba				
fiókos asztal	X			
szék	X			
könyvtári dokumentum	X			
könyvszekrény	X			
tükör	X			
mosdókagyló	X			
Orvosi szoba				
orvosi szoba	X			
Gyermeköltöző				
öltözőpad	X			
Gyermekmosdó, WC				
törülközőtartó	X			

falitükör	X			
hőmérő	X			
rekeszes fali polc /fogmosó pohár tartó/	X			

II. TISZTÁLKODÁSI ÉS EGYÉB FELSZERELÉSEK

Megnevezés	Megvan	Hiányos	Nincs meg	Beszerezés tervezett éve
egyéni tisztálkodó szerek	X			
tisztálkodó felszerelések	X			
fésűtartó	X			
törülköző	X			
abrosz	X			
takaró	X			
ágyneműhuzat, lepedő	X			

III. A FELNŐTT MUNKAVÉGZÉSHEZ SZÜKSÉGES ESZKÖZÖK

Megnevezés	Megvan	Hiányos	Nincs meg	Beszerezés tervezett éve
szennyes ruha - tároló	X			
mosott ruha- tároló	X			
mosógép	X			
centrifuga	X			
vasaló	X			
vasalóállvány	X			
szárítóállvány	X			
takarítóeszközök	X			
kerti munkaeszközök, szerszámok	X			
hűtőgép	X			
porszívó	X			

V. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK

Megnevezés	Megvan	Hiányos	Nincs meg	Beszerezés tervezett éve
Különbféle játékformák /mozgásos játékok, szerepjátékok, építő, konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás/ eszközei	X			
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő, eszközök	X			
Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei	X			
Értelmi képességeket /érzékelés, észlelés,				

emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás/ és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök	X			
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő /rajzolás, festés, mintázás, építés, képkötés, kézimunka/ anyagok, eszközök	X			
Természeti- emberi- tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok	X			

A nevelőmunkát segítő egyéb eszközök				
videó /lejátszó/	X			
televízió	X			
magnetofon	X			
diavetítő	X			
vetítővászon	X			
Hangszer /pedagógusoknak/	X			
Hangszer /gyerekeknek/	X			

VII. EGÉSZSÉG- ÉS MUNKAVÉDELMI ESZKÖZÖK

Megnevezés	Megvan	Hiányos	Nincs meg	Beszerzés tervezett éve
ételminta- vételi /üvegtartály/ készlet	X			
mentőláda	X			
gyógyszerszekrény /zárható/	X			
védőruha	X			
tűzoltó készülék	X			

IV. A NEVELŐMUNKÁT SEGÍTŐ JÁTÉKOK ÉS EGYÉB ESZKÖZÖK RÉSZLETEZÉSE

Megnevezés	Megvan	Hiányos	Nincs meg	Beszerzés tervezett éve
Különbéle játékformák				
építőköcska készlet	X			
babakonyha	X			
autók	X			
barkácsasztal	X			
Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök				
labdák	X			
függő kötelek	X			
szobai hinta	X			
mászókák /udvari/	X			
Az anyanyelv fejlesztésének, a kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei,				
bábok	X			
hallásfelismerés	X			
mesekönyvek	X			
mesefotel	X			
demonstrációs tábla	X			

plüss állatok	X			
Értelmi képességeket és a kreativitást fejlesztő anyagok, eszközök				
matek-készlet	X			
lexikonok	X			
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok, eszközök				
olló	X			
tempera /alapszínek/	X			
ecsetek	X			
rajztáblák	X			
A természeti- emberi- tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök anyagok				
Fényképezőgép	X			

2. számú melléklet

ÉRVÉNYESSÉGI NYILATKOZAT

A helyi nevelési program érvényességi ideje
A nevelőtestület határozata alapján érvényes:
2021. augusztus 31-ig.

A helyi nevelési program módosításának lehetséges indokai

- hálózatbővítés, leépítés,
- szervezeti átalakítás,
- a nevelőtestület más program bevezetéséről dönt,
- törvényi előírások módosulása,
- egyéb érdekegyeztető fórum, módosítási javaslata.
- Előírás a program módosítás előterjesztésére
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

A bevezetés időpontja

2018. szeptember 01.

A felülvizsgálat indok

A törvényi változásokból adódó feladatok kidolgozása és beépítése.

Legitimációs záradék

Véleményezte: 20.....hó.....nap

.....

Tulipános Óvoda Szülői munkaközössége

Egyetértését nyilvánította:

..... 20.....hó.....nap

A fenntartó képviselője

Elfogadta:

..... 20.....hó.....nap

A Tulipános Óvoda nevelőtestülete

Jóváhagyta:

..... 20.....hó.....nap

Óvodavezető

Nyilvánosságra hozatal:

Helyben szokásos módon.